

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

1. Το υπόδειγμα άκαμπτων τιμών της συνολικής προσφοράς εξηγεί γιατί
  - α. το προϊόν μειώνεται όταν το επίπεδο των τιμών πέφτει κάτω από το προσδοκώμενο επίπεδο τιμών.
  - β. ο προσδοκώμενος πληθωρισμός ανταποκρίνεται αργά στις μεταβολές της οικονομικής πολιτικής.
  - γ. οι υφέσεις αφήνουν μόνιμα σημάδια στους ανέργους.
  - δ. το φυσικό ποσοστό ανεργίας εξαρτάται από τον πληθωρισμό.
2. Μια άνοδος του προσδοκώμενου επιπέδου τιμών μετατοπίζει
  - α. τη μακροχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς προς τα αριστερά.
  - β. τη μακροχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς προς τα δεξιά.
  - γ. τη βραχυχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς προς τα αριστερά.
  - δ. τη βραχυχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς προς τα δεξιά.
3. Ως αποτέλεσμα συστολής της συνολικής ζήτησης, το _____ μειώνεται, αλλά με τον χρόνο επιστρέφει στο προηγούμενό του επίπεδο, καθώς το προσδοκώμενο επίπεδο τιμών _____.
  - α. επίπεδο τιμών, αυξάνεται
  - β. επίπεδο τιμών, μειώνεται
  - γ. επίπεδο συνολικού προϊόντος, αυξάνεται
  - δ. επίπεδο συνολικού προϊόντος, πέφτει
4. Μια μετατόπιση προς τα δεξιά της συνολικής _____ κινεί την οικονομία επί της καμπύλης Phillips σε ένα σημείο με _____ πληθωρισμό
  - α. προσφοράς, υψηλότερο
  - β. προσφοράς, χαμηλότερο
  - γ. ζήτησης, υψηλότερο
  - δ. ζήτησης, χαμηλότερο
5. Μια μετατόπιση προς τα δεξιά της συνολικής _____ μετατοπίζει τη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips με αποτέλεσμα η οικονομία να έχει _____ πληθωρισμό για κάθε επίπεδο ανεργίας.
  - α. προσφοράς, υψηλότερο
  - β. προσφοράς, χαμηλότερο
  - γ. ζήτησης, υψηλότερο
  - δ. ζήτησης, χαμηλότερο
6. Μια κεντρική τράπεζα μπορεί να μειώσει τον πληθωρισμό με μικρότερο κόστος, εάν οι προσδοκίες των ανθρώπων για τον πληθωρισμό
  - α. ανταποκρίνονται γρήγορα στα νέα καθεστώτα οικονομικής πολιτικής.
  - β. προσαρμόζονται αργά στις μεταβολές της πολιτικής.
  - γ. αντιμετωπίζουν ορθολογικά τις πολιτικές εξαγγελίες ως μη αξιόπιστες.
  - δ. εξαρτώνται προσαρμοστικά από προηγούμενες πραγματοποιήσεις του πληθωρισμού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. Οι δύο θεωρίες της συνολικής προσφοράς – τα υποδείγματα των άκαμπτων τιμών και της ατελούς πληροφόρησης – αποδίδουν τις αποκλίσεις του συνολικού προϊόντος και της απασχόλησης από τα φυσικά τους επίπεδα σε διάφορες ατέλειες της αγοράς. Σύμφωνα με τις δύο αυτές θεωρίες, το προϊόν αυξάνεται πάνω από το φυσικό του επίπεδο, όταν το επίπεδο τιμών είναι πάνω από το προσδοκώμενο επίπεδό του, και το προϊόν μειώνεται κάτω από το φυσικό του επίπεδο, όταν το επίπεδο τιμών είναι κάτω από το προσδοκώμενο επίπεδό του.
2. Οι οικονομολόγοι εκφράζουν συχνά τη συνολική προσφορά με μια σχέση που ονομάζεται καμπύλη Phillips. Η καμπύλη Phillips λέει ότι ο πληθωρισμός εξαρτάται από τον προσδοκώμενο πληθωρισμό, την απόκλιση της ανεργίας από το φυσικό της ποσοστό και τις διαταραχές της προσφοράς. Σύμφωνα με την καμπύλη Phillips, οι υπεύθυνοι για τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής, που ελέγχουν τη συνολική ζήτηση, αντιμετωπίζουν μια βραχυπρόθεσμη αντιστάθμιση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.
3. Αν ο προσδοκώμενος πληθωρισμός εξαρτάται από τον πληθωρισμό που παρατηρήθηκε προσφάτως, τότε ο πληθωρισμός εμφανίζει αδράνεια. Η μείωση του πληθωρισμού χρειάζεται είτε μια ευεργετική διαταραχή της προσφοράς ή μια περίοδο υψηλής ανεργίας και μειωμένου συνολικού προϊόντος. Ωστόσο, αν οι άνθρωποι έχουν ορθολογικές προσδοκίες, τότε μια αξιόπιστη εξαγγελία αλλαγής της οικονομικής πολιτικής μπορεί να επηρεάσει άμεσα τις προσδοκίες και έτσι να μειώσει τον πληθωρισμό χωρίς να προκαλέσει ύφεση.
4. Οι περισσότεροι οικονομολόγοι αποδέχονται την υπόθεση του φυσικού ποσοστού ανεργίας, σύμφωνα με την οποία οι διακυμάνσεις της συνολικής ζήτησης έχουν μόνο βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις στο συνολικό προϊόν και στην ανεργία. Ωστόσο, ορισμένοι οικονομολόγοι έχουν επισημάνει τρόπους με τους οποίους οι υφέσεις μπορεί να αφήσουν μόνιμα σημάδια στην οικονομία, αυξάνοντας το φυσικό ποσοστό ανεργίας.

ΕΝΝΟΙΕΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Υπόδειγμα της ακαμψίας μισθών
 Υπόδειγμα της ατελούς πληροφόρησης
 Καμπύλη Phillips

Προσαρμοστικές προσδοκίες
 Πληθωρισμός ζήτησης
 Πληθωρισμός κόστους
 Δείκτης θυσίας

Ορθολογικές προσδοκίες
 Υπόθεση του φυσικού ποσοστού ανεργίας
 Υστέρηση

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗΣ

1. Εξηγήστε τις δύο θεωρίες της συνολικής προσφοράς. Σε ποια ατέλεια της αγοράς στηρίζεται κάθε μία από τις θεωρίες αυτές; Τι κοινό έχουν οι δύο αυτές θεωρίες;
2. Πώς συνδέεται η καμπύλη Phillips με τη συνολική προσφορά;
3. Γιατί ο πληθωρισμός μπορεί να εμφανίζεται αδράνεια;
4. Εξηγήστε τις διαφορές μεταξύ πληθωρισμού ζήτησης και πληθωρισμού κόστους.
5. Κάτω από ποιες συνθήκες είναι δυνατόν να μειωθεί ο πληθωρισμός ζήτησης χωρίς να προκληθεί ύφεση;
6. Εξηγήστε τους δύο τρόπους με τους οποίους μια ύφεση μπορεί να αυξήσει το φυσικό ποσοστό της ανεργίας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

1. Στο υπόδειγμα της ακαμψίας των τιμών, περιγράψτε την καμπύλη συνολικής προσφοράς στις ακόλουθες ειδικές περιπτώσεις. Πώς οι ειδικές αυτές περιπτώσεις συγκρίνονται με τη βραχυχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς που εξετάσαμε στο Κεφάλαιο 10;
  - α. Όλες οι επιχειρήσεις έχουν άκαμπτες τιμές ($s = 1$).
  - β. Η επιθυμητή τιμή δεν εξαρτάται από τη συνολική ζήτηση ($\alpha = 0$).
2. Υποθέστε ότι μια οικονομία έχει την καμπύλη Phillips

$$\pi = \pi - 1 - 0,5(u - 5).$$
  - α. Ποιο είναι το φυσικό ποσοστό ανεργίας;
  - β. Απεικονίστε γραφικά τη βραχυχρόνια και τη μακροχρόνια σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας.
  - γ. Πόση κυκλική ανεργία απαιτείται για να μειωθεί ο πληθωρισμός κατά 4 ποσοστιαίες (%) μονάδες; Υπολογίστε το δείκτη θυσίας, χρησιμοποιώντας τον νόμο του Okun.
  - δ. Ο ρυθμός του πληθωρισμού είναι 6%. Η κεντρική τράπεζα θέλει να μειώσει τον ρυθμό πληθωρισμού στο 2%. Αναφέρατε δύο σενάρια που θα μπορούσαν να επιτύχουν αυτόν τον στόχο.
3. Βρείτε τη λύση • Μια οικονομία έχει την ακόλουθη εξίσωση για την καμπύλη Phillips:

$$\pi = E\pi - 0,5(u - 6).$$
 Το κοινό σχηματίζει τις προσδοκίες του για τον πληθωρισμό με βάση τον σταθμισμένο μέσο όρο του πληθωρισμού των δύο προηγούμενων ετών:

$$E\pi = 0,7\pi_{-1} + 0,3\pi_{-2}.$$
 Ο νόμος Okun για την εξίσωση αυτή είναι

$$(Y - Y_{-1})/Y_{-1} = 3,0 - 2,0(u - u_{-1}).$$
 Η οικονομία ξεκινά από το φυσικό ποσοστό ανεργίας της, με σταθερό ρυθμό πληθωρισμού 5%.
  - α. Ποιο είναι το φυσικό ποσοστό ανεργίας σε αυτή την οικονομία;

β. Απεικονίστε με ένα διάγραμμα την αντιστάθμιση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη οικονομία. Σημειώστε το σημείο από το οποίο ξεκινά η συγκεκριμένη οικονομία με το γράμμα Α. Φροντίστε να δώσετε αριθμητικές τιμές στο σημείο Α.

γ. Μια μείωση της συνολικής ζήτησης οδηγεί σε ύφεση, προκαλώντας την αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά 4 ποσοστιαίες (%) μονάδες πάνω από το φυσικό της επίπεδο. Στο διάγραμμά σας, στο μέρος (β), σημειώστε το σημείο στο οποίο η οικονομία πλήττεται από την ύφεση, εκείνο το έτος, με το γράμμα Β. Και πάλι, φροντίστε να δώσετε αριθμητικές τιμές στο σημείο Β.

δ. Η ανεργία παραμένει σε αυτό το υψηλό επίπεδο για δύο χρόνια [το πρώτο έτος, που περιγράφεται στο (γ), και ένα ακόμη] και, ακολούθως, επανέρχεται στο φυσικό της επίπεδο. Καταρτίστε έναν πίνακα που να δείχνει την ανεργία, τον πληθωρισμό, τον προσδοκώμενο πληθωρισμό και την αύξηση της παραγωγής για 10 χρόνια, ξεκινώντας δύο χρόνια πριν από την ύφεση. (Οι υπολογισμοί αυτοί πραγματοποιούνται καλύτερα σε ένα ηλεκτρονικό λογιστικό φύλλο).

ε. Στο ίδιο διάγραμμα που χρησιμοποιείται στο μέρος (β), απεικονίστε τη βραχυπρόθεσμη αντιστάθμιση που αντιμετωπίζει η οικονομία στο τέλος αυτής της δεκαετούς περιόδου. Σημειώστε το σημείο στο οποίο βρίσκεται η οικονομία, με το γράμμα C, χρησιμοποιώντας και πάλι αριθμητικές τιμές.

στ. Συγκρίνετε την ισορροπία πριν από την ύφεση με τη νέα μακροχρόνια ισορροπία (περιόδου 10 ετών). Πόσο μετα-

βλήθηκε ο πληθωρισμός; Πόσες ποσοστιαίες (%) μονάδες της παραγωγής χάνονται κατά τη διάρκεια της μετάβασης; Ποιος είναι ο λόγος θυσίας αυτής της οικονομίας;

4. Σύμφωνα με την προσέγγιση των ορθολογικών προσδοκιών, αν κάποιος πιστεύει ότι οι υπεύθυνοι για τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής θα επιδιώξουν επίμονα να μειώσουν τον πληθωρισμό, τότε το κόστος μείωσης του πληθωρισμού –και ο δείκτης θυσίας– θα είναι χαμηλότερος από ό,τι θα ήταν εάν το κοινό αντιμετώπιζε με σκεπτικισμό τις προθέσεις εκείνων που χαράσσουν την οικονομική πολιτική. Γιατί αυτό πρέπει να είναι σωστό; Πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτή η αξιοπιστία;

5. Υποθέστε ότι η οικονομία βρίσκεται αρχικά σε μακροχρόνια ισορροπία. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα αυξάνει τότε την προσφορά χρήματος.

α. Υποθέτοντας ότι ο πληθωρισμός που προκύπτει ήταν ο προσδοκώμενος, περιγράψτε κάθε μεταβολή στο ΑΕΠ, την ανεργία και τον πληθωρισμό που προκάλεσε αυτή η νομισματική επέκταση. Και πάλι, εξηγήστε τα συμπεράσματά σας, χρησιμοποιώντας τρία διαγράμματα: ένα για το υπόδειγμα *IS-LM*, ένα για το υπόδειγμα *AD-AS* και ένα για την καμπύλη Phillips.

β. Υποθέτοντας, αντιθέτως, ότι πληθωρισμός που προκύπτει ήταν απροσδόκητος, περιγράψτε κάθε μεταβολή στο ΑΕΠ, την ανεργία και τον πληθωρισμό που προκάλεσε αυτή η νομισματική επέκταση. Εξηγήστε τα συμπεράσματά σας, χρησιμοποιώντας τρία διαγράμματα: ένα για το υπόδειγμα *IS-LM*, ένα για το υπόδειγμα *AD-AS* και ένα για την καμπύλη Phillips.

6. Υποθέστε ότι οι άνθρωποι έχουν ορθολογικές προσδοκίες και ότι η οικονομία περιγράφεται από το υπόδειγμα της ακαμψίας των τιμών. Εξηγήστε ποια από τις ακόλουθες προτάσεις είναι αληθής:

- α. Μόνον απροσδόκητες μεταβολές στην προσφορά χρήματος επηρεάζουν το πραγματικό ΑΕΠ. Οι προσδοκώμενες μεταβολές της προσφοράς χρήματος όταν ορίζονταν οι τιμές δεν ασκούν καμιά πραγματική επίδραση.
- β. Αν η Ομοσπονδιακή Τράπεζα ορίζει την προσφορά χρήματος την ίδια στιγμή που οι άνθρωποι ορίζουν τις τιμές και, άρα, όλοι έχουν την ίδια πληροφόρηση για την κατάσταση της οικονομίας, τότε η νομισματική πολιτική δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί συστηματικά για τη σταθεροποίηση της παραγωγής. Επομένως, η πολιτική που διατηρεί σταθερή την προσφορά χρήματος θα επιφέρει τα ίδια πραγματικά αποτελέσματα με εκείνα που θα επέφερε η πολιτική προσαρμογής της προσφοράς χρήματος ανάλογα με την οικονομική κατάσταση. Η θέση αυτή ονομάζεται πρόταση ασυνάφειας της οικονομικής πολιτικής (policy irrelevance proposition).
- γ. Αν η Ομοσπονδιακή Τράπεζα ορίζει την προσφορά χρήματος αφού οι άνθρωποι θα έχουν ορίσει τις τιμές και, άρα, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα έχει στη διάθεσή της περισσότερες πληροφορίες για την κατάσταση της οικονομίας, τότε η νομισματική πολιτική μπορεί να χρησιμοποιηθεί συστηματικά για τη σταθεροποίηση της παραγωγής.

7. Υποθέστε ότι μια οικονομία έχει την καμπύλη Phillips

$$\pi = \pi_{-1} - 0,5(u - u^n).$$

και ό,τι το ποσοστό ανεργίας δίνεται από τον μέσο όρο της ανεργίας των δύο προηγούμενων ετών:

$$u^n = 0,5(u_{-1} + u_{-2}).$$

- α. Γιατί το φυσικό ποσοστό ανεργίας μπορεί να εξαρτάται από την πρόσφατη ανεργία (όπως υποθέτει η πιο πάνω εξίσωση);
  - β. Υποθέστε ότι η Ομοσπονδιακή Τράπεζα υιοθετεί ως πολιτική της τη μόνιμη μείωση του πληθωρισμού κατά 1 ποσοστιαία (%) μονάδα. Ποια επίδραση θα ασκεί, με την πάροδο του χρόνου, η πολιτική αυτή στην ανεργία;
  - γ. Τι είναι ο δείκτης θυσίας στην οικονομία αυτή; Εξηγήστε την απάντησή σας.
  - δ. Τι συνεπάγονται οι εξισώσεις αυτές για τη βραχυχρόνια και μακροχρόνια αντιστάθμιση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας;
8. Ορισμένοι οικονομολόγοι πιστεύουν ότι οι φόροι ασκούν σημαντική επίδραση στην προσφορά εργασίας. Υποστηρίζουν ότι όσο υψηλότεροι είναι οι φόροι τόσο λιγότερο θα θέλουν οι άνθρωποι να εργάζονται λιγότερο, ενώ αντίθετα οι χαμηλοί φόροι τους προτρέπουν να εργάζονται περισσότερο. Ας δούμε πώς μεταβάλλει η επίδραση αυτή τη μακροοικονομική ανάλυση για τις φορολογικές μεταβολές.
- α. Αν η άποψη αυτή είναι ορθή, πώς μια μείωση των φόρων επηρεάζει το φυσικό επίπεδο της παραγωγής;
  - β. Πώς μια μείωση των φόρων επηρεάζει την καμπύλη της συνολικής ζήτησης; Πώς επηρεάζει τη μακροχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς; Πώς επηρεάζει τη βραχυχρόνια καμπύλη συνολικής προσφοράς;
  - γ. Ποιος είναι ο βραχυχρόνιος αντίκτυπος μιας μείωσης των φόρων στην παρα-

- γωγή και το επίπεδο των τιμών; Πώς διαφέρει η απάντησή σας από την περίπτωση κατά την δεν ασκείται επίδραση στην προσφορά εργασίας;
- δ. Ποια είναι ο μακροχρόνιος αντίκτυπος μιας μείωσης των φόρων στην παραγωγή και το επίπεδο των τιμών; Πώς διαφέρει η απάντησή σας από την περίπτωση κατά την οποία δεν ασκείται επίδραση στην προσφορά εργασίας;
9. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο του Γραφείου Στατιστικής της Εργασίας (Bureau of Labor Statistics, <http://www.bls.gov>). Για καθένα από τα πέντε τελευταία χρόνια βρείτε τον ρυθμό του πληθωρισμού, όπως μετρείται από τον δείκτη τιμών καταναλωτή για όλα τα προϊόντα, που αποκαλείται, μερικές φορές, *επίσημος πληθωρισμός* (headline inflation), και όπως μετρείται από δείκτη τιμών καταναλωτή εκτός τροφίμων και ενέργειας, που αποκαλείται, μερικές φορές, *βασικός πληθωρισμός* (core inflation). Συγκρίνετε τα δύο αυτά μέτρα του πληθωρισμού. Γιατί μπορεί να είναι διαφορετικά; Τι μπορεί να αποκαλύψει η διαφορά αυτή σχετικά με τις μετατοπίσεις της καμπύλης συνολικής προσφοράς και για τις μετατοπίσεις της βραχυχρόνιας καμπύλης Phillips;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

1. α   2. γ   3. δ   4. γ   5. β   6. α

